

Flaskposten nr 1. 1992. Årg 10

Årskostan

Styrelse

Ordförande
Björn Thunberg

Sekreterare
George Engström

Kassör
Erik Lindholm

Ordinarie ledamot
Rune Lilja

▲ Sigvard Andersson visar skrovet av Granite State och berättar sakkunnigt om varje detalj. Bakom glaset seglar fullriggaren Saratoga, som det tog honom 7000 timmar att bygga av ek och fur, mestadels uråldrigt vrakgods som flutit i land.

◀ Så kommer Granite State att vara riggad om några år. Detaljbilden är tagen av Challenge på Vikarvets museum.

Sigwards stuga är varv för fullriggare

F. a. muraren Sigvard Andersson i Norra Grundsund är berömd för sina modellskepp, där alla detaljer är exakt återgivna. De skulle kunna segla på riktigt! Men så tar en stor fullriggare honom också 8—9 år att göra.

Sigvard Andersson är just färdig med skrovet på segelskeppet Granite State, men många års arbete återstår innan masterna är resta och alla segel satta.

— Hoppas händerna håller sig rörliga så länge, säger Sigvard, pensionär sen 6 år.

Han lyfter på däck och visar insidan av skrovet med enkelspannt och dubbelspannt med bottenstockar.

— Hon är byggd exakt som sin föregångare! förklarar han. Ritningar har jag inga, men jag studerar gamla foton och vet ju, hur allt såg ut och fungerade på den tiden...

Bakom honom i en glasmonter står Saratoga, fullriggaren, där hans far Otto var timmerman och även en farbror arbetade.

— Farsan hade tur! konstaterar Sigvard. Han mönstrade av resan innan Saratoga försvann

spårlöst på något av haven! Jag har förresten fars dagbok från 1898...

Själv var Sigvard till sjöss ett par år som pojke, men då han gick i land för att vänta på ny hyra, började han jobba som hantlangare åt en murare och blev kvar.

Som fullärd murare arbetade han på byggen runt omkring. Han var bl. a. med om att resa Scanraffs skorsten, 140 meter hög.

På kvällarna satt han med sina modellskepp och fantiserade om gamla tiders sjöliv, hårt och farligt men fyllt av spännande äventyr.

Första modellskeppet, en fyrmastad bark, gjorde han redan i 13—14-årsåldern.

— Det var väl farsans resor som inspirerade mig, säger han och skrattar. Han gick med full-

riggare till Kina och Afrika. Min morbror var också till sjöss. Han lärde mig lite av hantverken på de gamla fartygen. Knopar av alla slag, makramé...

Nu har Sigvard blivit berömd för sina stora skepp, där varje detalj är exakt återgiven. De skulle kunna segla på riktigt. Vartenda block fungerar. Varje gångjärn på minsta dörr är rätt utformat.

8.300 tränaglar finns det i bordläggningen här på Granite State, alla handgjorda av bambustickor, som slipats allt tunnare genom dragjärn och försiktigt nitats in i små borrarade hål.

8.000—9.000 arbetstimmar kräver dessa stora skepp. Det betyder 8—9 år för Sigvard.

Klipperskeppet Challenge (originalt byggt i New York 1851) kan beundras på Vikarvets museum i Lysekil. En modell av Torrens finns på Sjöfartsmuseet i Göteborg.

— Där granskade specialisterna varje detalj i 2 timmar men kunde inte finna något felaktigt, påpekar Sigvard stolt.

Vid sidan av de stora skeppen

bygger han mindre modeller av storsegelare från 1800-talet. De flesta får släkt och vänner i gåva. Han säljer inget.

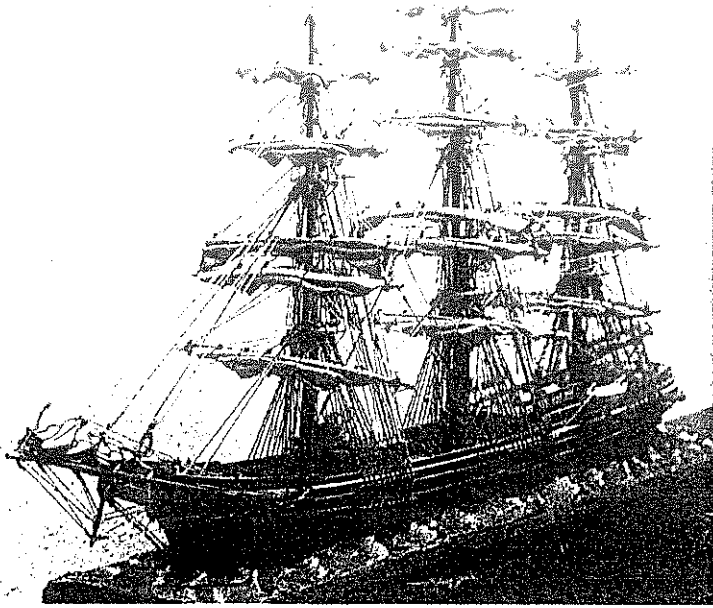
Helst arbetar han i amerikansk fur, det virke som skeppen byggdes av en gång. Men det är svåråtkomligt. Ofta tar han trä, som flyter i land utanför stugan i Norra Grundsund.

Tillsammans med fru Anna går han gärna längs strandkanten och fyndar.

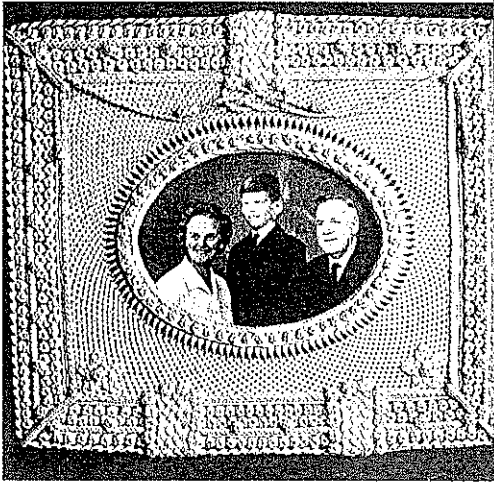
Med en viss glädje minns han den femmastade USA-skonerten Forest dream, som brann utanför Strömstad 1932. Han skyndade ut över isen och lyckades rädda en bit av fören. Av den gjorde han sen en modell av fartyget.

Men han har många fler hobbies än modellskepp. Framst makraméarbeten och tveiramar i "krysspåtning" och "kronplåtning". Sådan pryder hemmet i mängder.

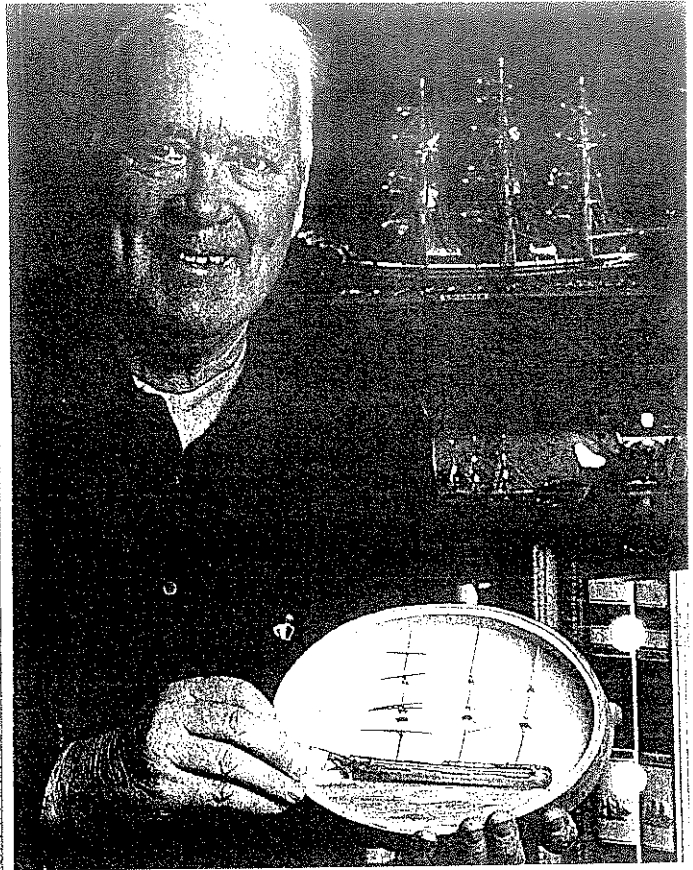
En annan hobby är sjömansvisor. Sigvard Andersson har tecknat upp ett hundratal, som han har stött på. Men han sjunger dem bara för den närmaste kretsen.

▲ Glory of the seas är ett av de mindre skepp, som Sigvard har hemma och vet alla detaljer om.

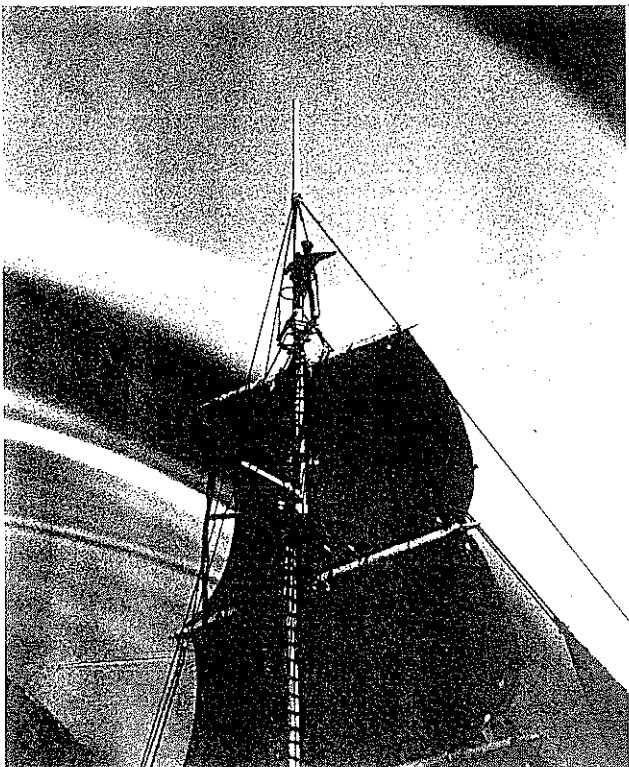

1966 knöt Sigvard ramen till familjebilden med fru Anna och sonen Bo Lennart. Till den behövde han cirka 500 trådar lingarn, 1½ meter långa. ▶

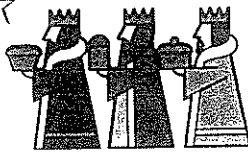

Emellanåt kopplar Sigvard Andersson av med att göra s. k. halvmodeller, som monteras in i träramar. Flaskskepp som det i bakgrunden har han gjort många.

En fantastisk man - inte sant ?

"TRÄAR SKEPP" "GLORY OF THE SEAS"

PEACE
ON
EARTH

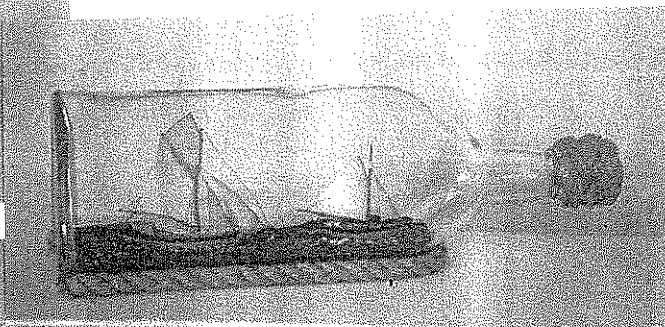
Ralph Bunton

Ytterligare en fantastisk man!

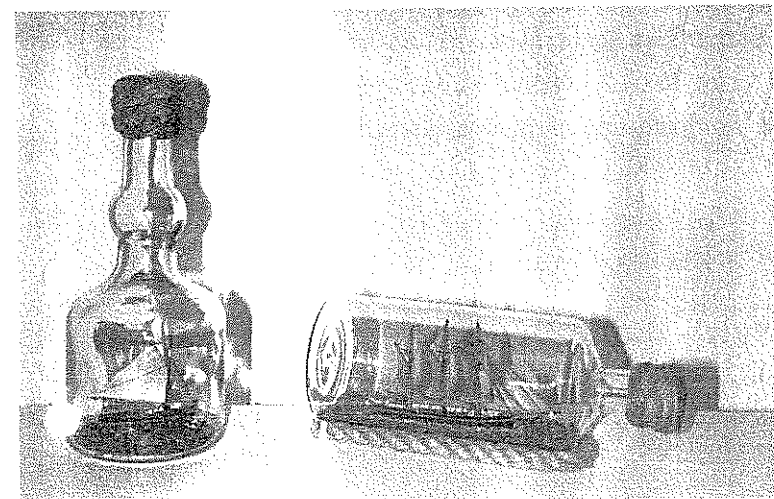
Tank you very much for your card

Här några kort på vår egen
fantastiske mans kunnande
Göran Fors förstås

Själv tyckte han korten var dåliga
så han ville jag skulle vänta på
bättre kort från honom, men jag
tar risken publicera dom ändå.

Yrket blev en hobby

■ Bengt Pettersson i Göteborg är nybliven pensionär – och därmed får han all tid i världen att ägna sig åt sin stora hobby! Den hobby som faktiskt under många år också varit en del av hans yrke . . .

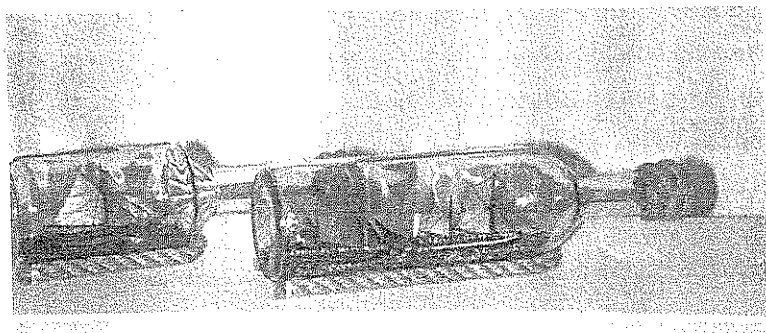
"Petter" är nämligen modellbyggare nästan av födsel och ohejdad vana. En av de bästa i landet, säger kännarna, som ser hans modellbåtar som stor konst.

Sedan 1978 har han jobbat som modellkonservator på Sjöfartsmuseet i Göteborg och faktum är att en hel del av hans egna modeller finns

att beskåda i montrar på hans forna arbetsplats. Andra finns i Konstmuseet, några i Varbergs länsmuseum, en del pryder hotellfoajéer i Stockholm och Göteborg.

"Petter" började bygga modellbåtar som liten grabb i födelsestaden Visby. Förstlingsverket var jagaren Stockholm och sammanlagt har det blivit cirka 350 miniatyrer. Eftersom det går åt 300 arbetstimmar till varje modell, kan var och en räkna ut att han inte behöver oroa sig för problem med fritiden . . .

FOTO: LARS ALEXI

En yrkesbröder till Göran – o, med samma hobby →

Fartyg på frimärken

1. Det första svenska frimärket med fartyg kom 1934. Valör 5 kronor i dag värt ca 5.000:-. Det visar en jordglob med ett fartyg. 1936 kom en serie med bland annat tre fartyg. 20 öresmärket visar postjakten "Hjorten" byggd i Karlskrona 1692 sedan i trafik Ystad-Stralsund tom 1702. 25 öresmärket visar hjulångaren "Constitutionen" i trafik Ystad-Stralsund 1824-1838. M/S Gripsholm, atlantångare som trafikerade Sverige-Nordamerika, på 60 öresmärket.

Serien Nya Sverige-minnet, Delaware, kom 1938, 300 år sedan den svenska kolonin "Nya Sverige" grundades i Nordamerika.

15 öres märket visar "Calmare Nyckel" och "Fågel Grip" med utvandrare på väg till Nya Sverige.

2. Kolonistörerna landade i mars 1638 vid Delawerfloden och man köpte mark av indianerna. Johan Printz utsågs till guvernörför kolonin 1643. Han utvidgade kolonin framgångsrikt men fick problem med den Holländska grannkolonin Nya Batavia. Holländarna blockerade handeln för svenskarna genom att bygga en befästning vid Delawerflodens utlopp. Örlogsfartyget Örnen med 350 soldater erövrade fortet 1654. Holländarna återkom 1655 och erövrade hela den svenska kolonin på tre veckor. År 1664 eller 1667 erövrade engelsmännen kolonin.

3. Svenska Flottan serien kom 1944, 300 år sedan slaget vid Femern. Märkena visar "Smålands Lejon" byggt 1634 i Stockholm, i slaget vid Femern. Amiral C L Fleming (1592-1644). Linjeskeppet "Kung Karl" byggt 1693 i Karlskrona. Akterspegel från skonerten "Amphion" Gustav III:s flaggskepp i slaget vid Svensksund 1790, byggt 1778. Fansarskeppet "Gustav V" byggt 1918.
4. Amiral C L Fleming dödades av en kanonkula under kriget mot danskarna. Svensksund är ryktbart för de två sjöslag som utkämpades där under

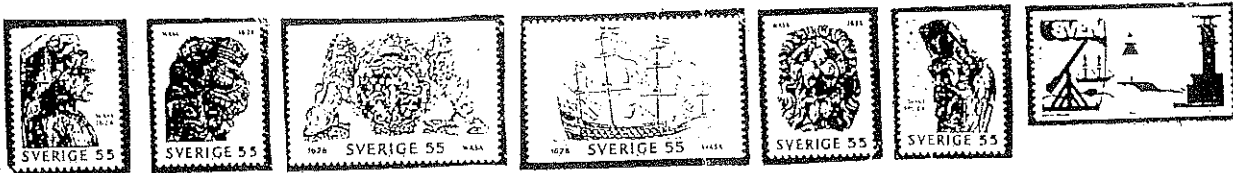
finns utgivet. I det första i serien av utgåvor illustreras ett svårt nederlag för den sjöarmen 1719 blev en lysande seger, den största i Sveriges sjökrigshistoria. Gustaf III kommanderade själv flottan från skonerten Amphion.

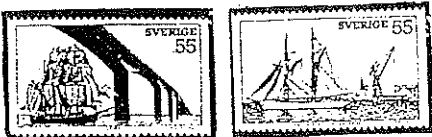
5. År 1958. Till erinran om den flerhundraåriga sjöpostförbindelserna över Nordatlanten. Postförbindelsebåt Gripsholm, 1967-69 svenskt fartyg i Öresund 1650.

Regalskeppet Wasa 1969. På sin jungfruresa 1628 kantrade Wasa och sjönk i Stockholm. Hon bärgades 1961. 1976 gav kustlösa Paraguay ut en serie på åtta fartygsmärken. Ett av märkena visar Wasa för fulla segel i öppen sjö, vilket ingen människa har sett. Vippfyr, fryskepp "Falsterbo rev", Landsorts fyr och Svenska Björns fyr.

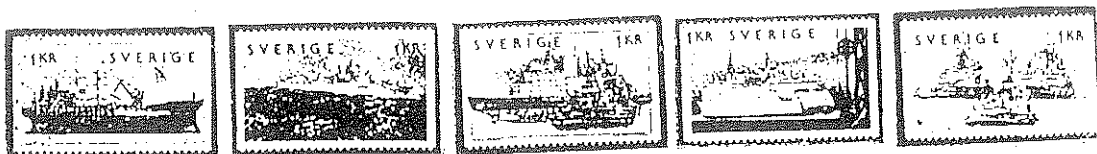
6. Ölandsbron invigd 1972, samt barken "Meta", ombyggd att föreställa briggen "Charlotta" av Karlshamn i filmen "Utvandrarna". Skonerten H M S Falken vid Karlskrona hamn.

Adolf Erik Nordensköld (1832-1901) och "Vega" i norra ishavet. I juli 1878 avseglade A E Nordensköld. Nära Berlings sund möttes han av ishinder som nödvändiggjorde övervintring. "Vega" befriades ur isen i juli 1879. Kort därefter passerade Vega Berlingssund. Nordostpassagen var fullbordad.

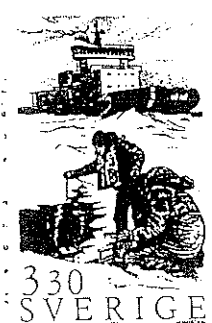
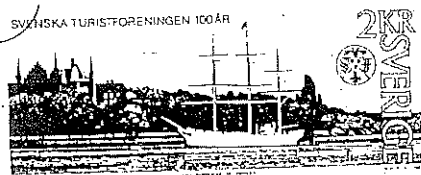
serier, flårtan kom 1974. Tankfartyg, linjefartyg, M/s Snovstern, isbrytarna Atle och Tor, tagiNrygan Skåne och bogserbåtar.

7. 1979 kom ett märke som visar hur några män släpar en båt på isen. Detta är till minne av postrodden mellan Grislehamn och Ekerö. År 1638 organiserades postföringen över Ålands hav, den sköttes av postrotebönder på båda sidor, sträckan är ca 4 mil och beräknas ta 1 dag, den längsta kända tiden över Ålands hav är 13 veckor. Postföringen över havet av rotebönder pågick i flera hundra år och kostade 200 man livet. Det första ångfartyg som regelbundet anlöpte Åland var "Furst Menschikoff" år 1837. Men postbönderna fick sköta vintertrafiken enda fram till år 1887.

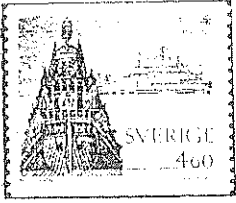

8. 1985 Svenska Turistföreningen 100 år visar "af Chapman". Fartyget byggdes i England 1888 och fick namnet Dunboyne. Hon seglade mestadels på Australien för Dublinfirman Charles E. Martin och Co, under tiden 1888-1909. AB Transatlantik, Göteborg köpte henne 1915 för 8.300 pund. Hon seglade under namnet G. D. Kennedy. 1923 köpte Svenska Kronan henne för 128.000:- kr. Hon gavs då namnet af Chapman. Interiöst byggdes hon om för att inkvartera 200 man. Hon användes som träningsfartyg för Svenska flottan. Sin nuvarande plats har hon haft sedan våren 1949.

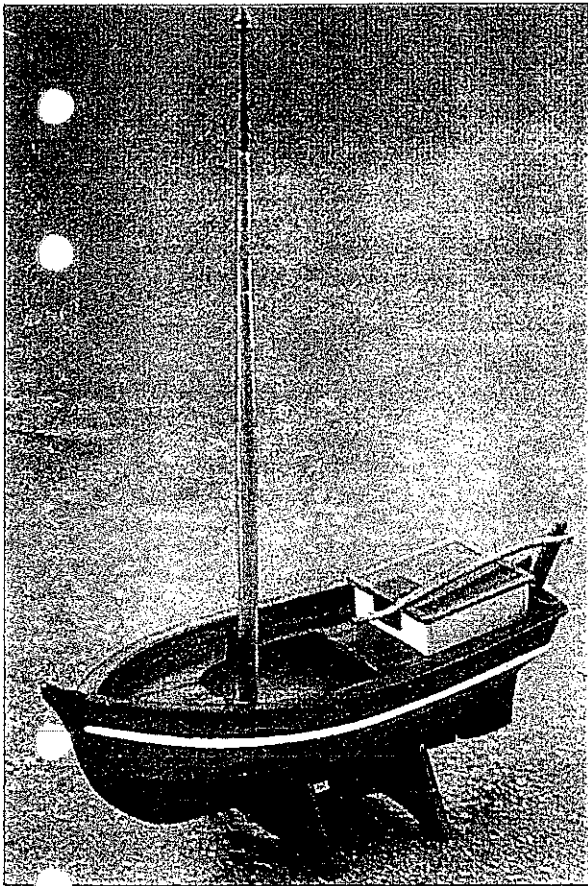

9. 1989 kom serien Svensk Polarforskning. Ett märke visar isbrytaren Oden byggd för arktisexpeditioner. Otto Nordenskölds fartyg Antarktisk syns på ett märke. Hon användes i antarktiskexpeditionen 1901-1903. Fartyget skruvades ner i isen och sjönk. Expeditionsmedlemmarna räddades först efter 1 år.

En 1990 kom två marschaler till staden från och på Wasamuseet. Sjön
 Landström hette konstnären som har gjort förelaggen för gravören
 Martin Mörk.

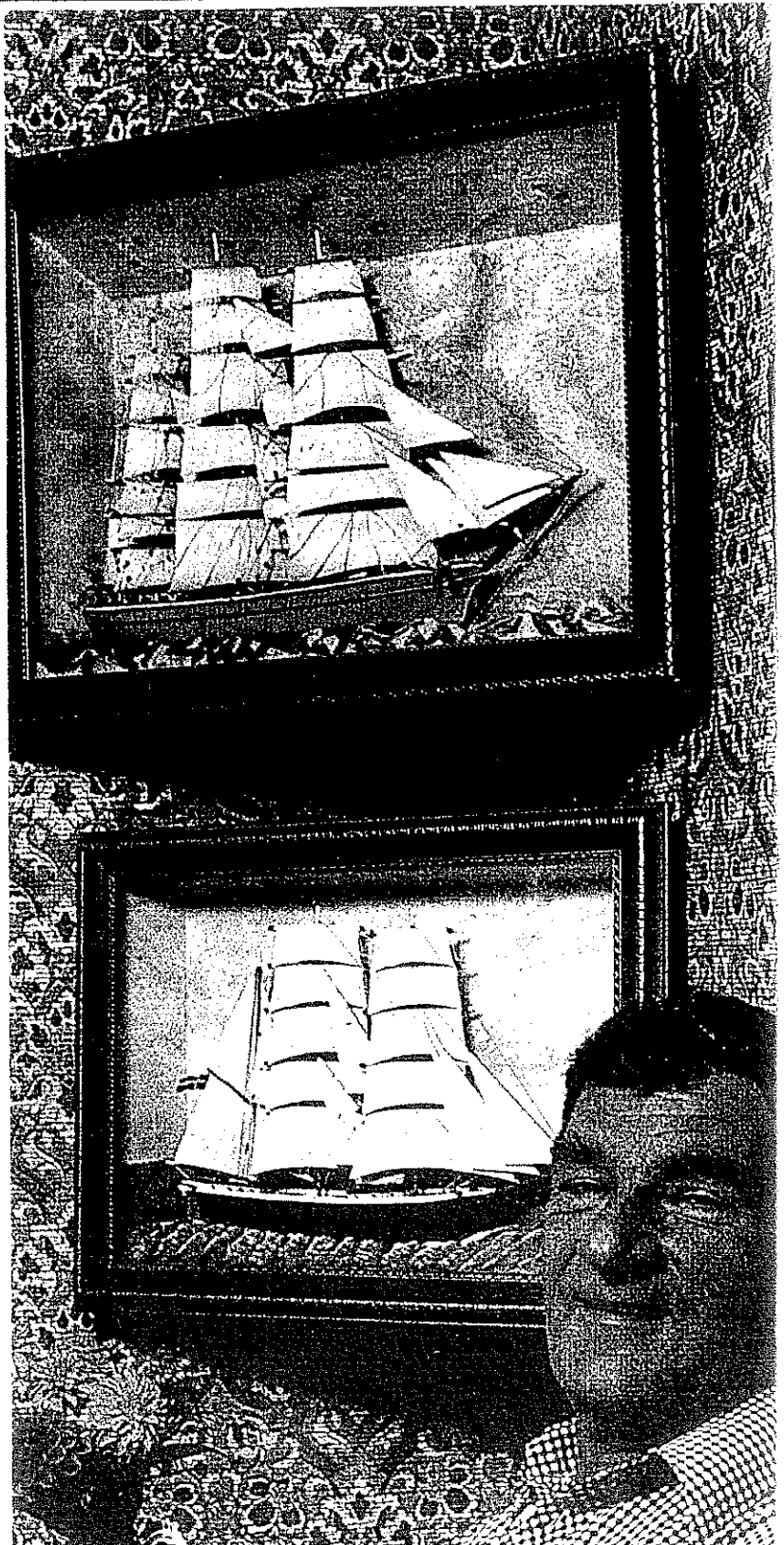
Här ytterligare en variant av båt-
 bygge, som tavlor inom glas o.ram

En sandkål under arbete. Nu är grunden klar, men många
 timmars detaljarbete återstår ännu.

Översta båten, en fullriggare, byggde Folkes farfar på ▶
 1890-talet. Seglen är skurna av al-trä, som är segt och bra.
 Vågorna är också av trä. Den undre båten är en bark, den
 påbörjade Folkes pappa på 50-talet, strax innan han dog.
 Folke har gjort den färdig, hans vågor är av plastic
 pädding, fast målade med oljefärg på gammalt vis.

Första halvmodellen, segelfartyget Pamir. Folke gjorde
 den i 30-årsåldern.

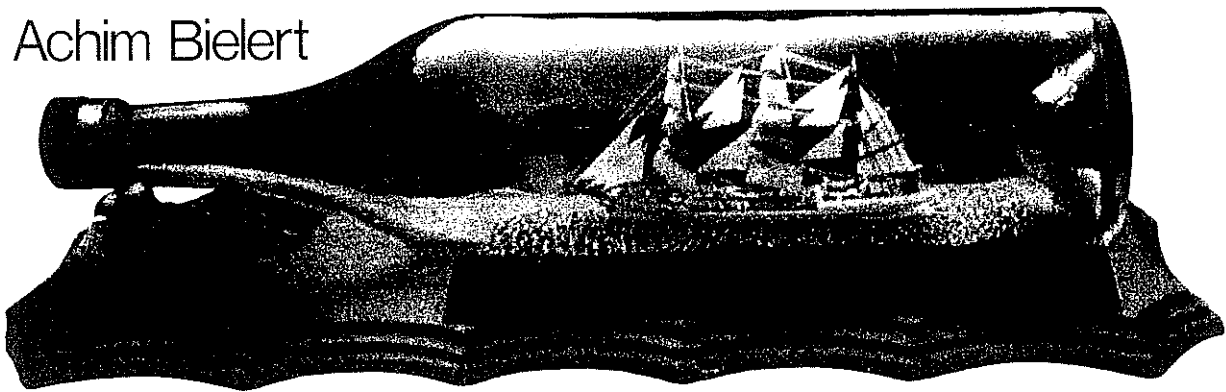

Härlite tips från en Tysk tidning

Vom Original zum Buddelschiff:

Segelschulschiff **GORCH FOCK**

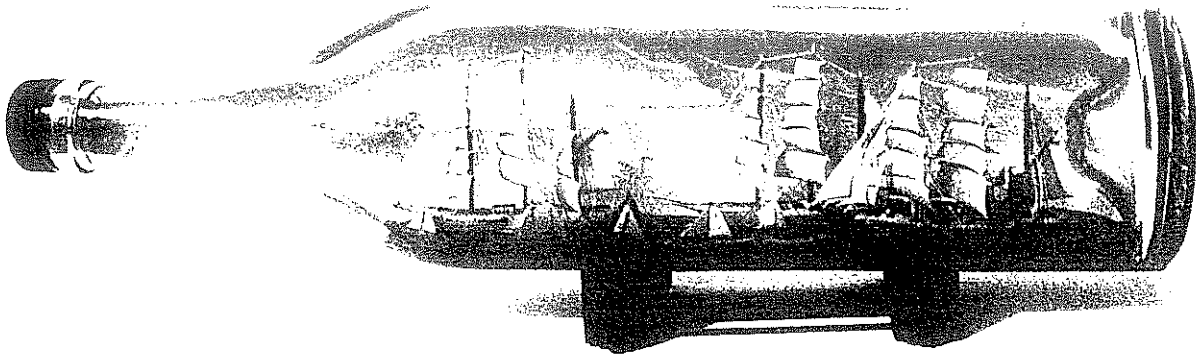
Achim Bielert

Bernard
& Graefe Verlag

Schiff in einer viereckigen Geneverflasche. Auch hier kann man den Ständer weglassen.

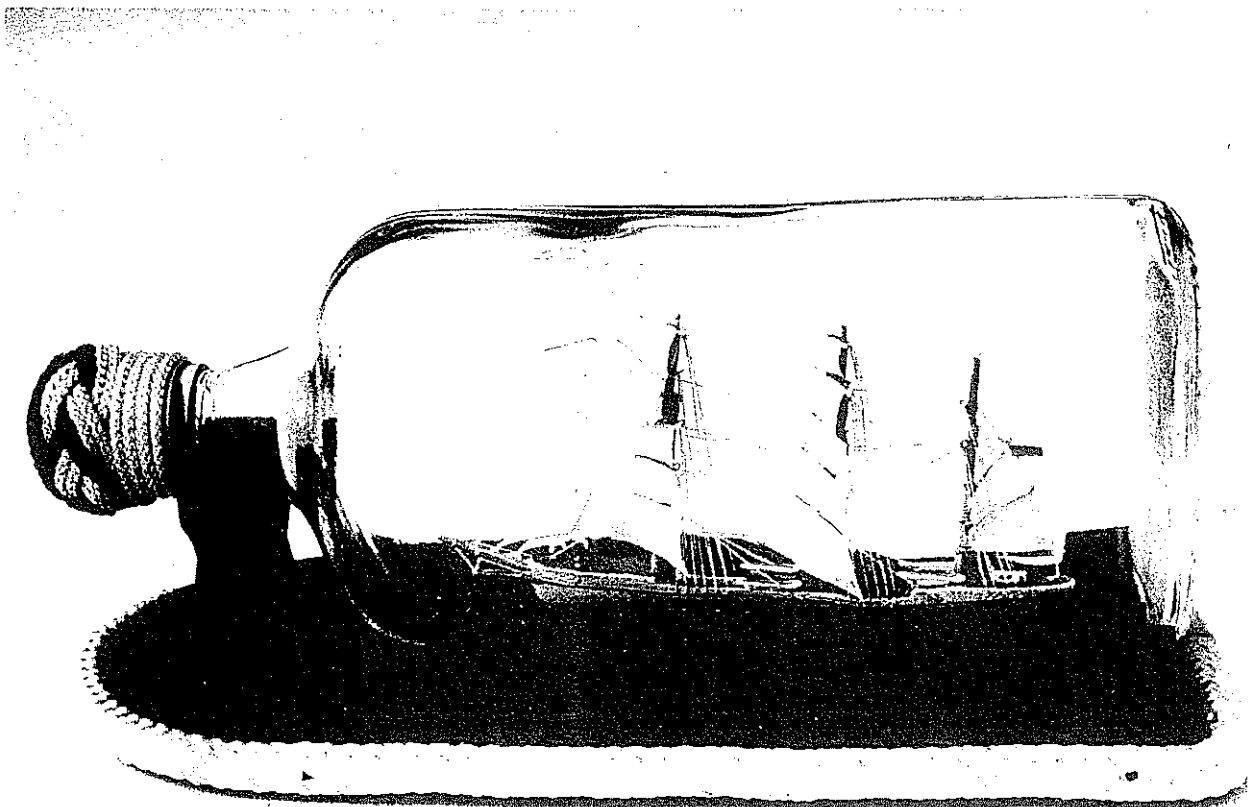
Die *Gorch Fock*, die *Dar Pomorza* und die *Eagle* bei der Windjammerparade 1972. Hier wurde ebenfalls eine 3-Liter-Weinbrandflasche verwendet.

Restarbeiten

Bevor wir die Flasche an einem exponierten Platz aufstellen, sind noch einige Restarbeiten erforderlich. Zuerst verschließen wir die Buddel. Hierzu können wir den Originalverschluß oder einen passenden Korken verwenden. Um das Ganze noch attraktiver zu gestalten, versiegeln wir den Korken mit rotem Siegellack. Als nächstes und letztes bauen wir dann für die Flasche einen Ständer. Hier können wir unserer Phantasie noch

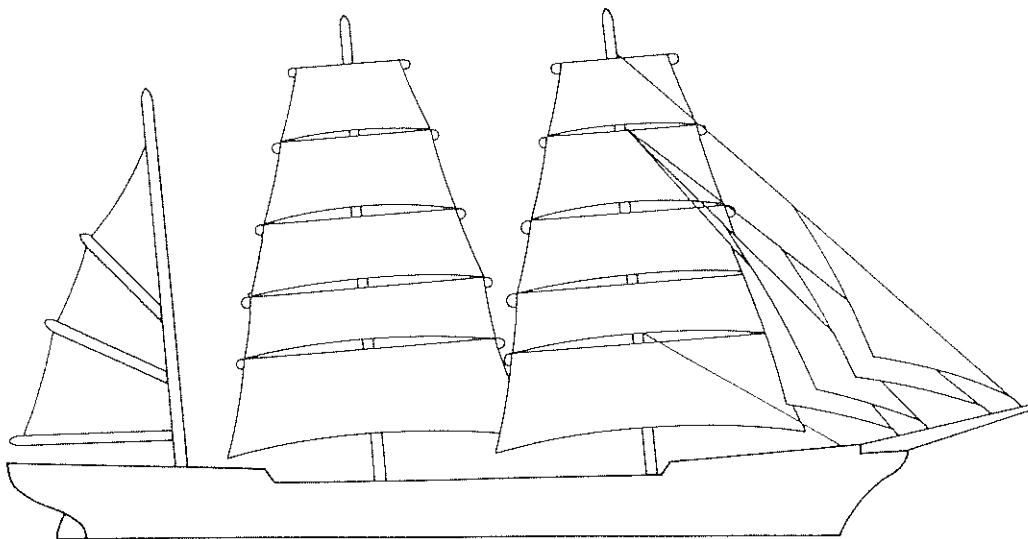
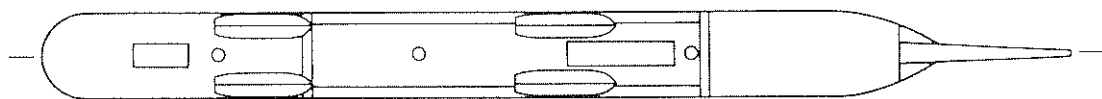
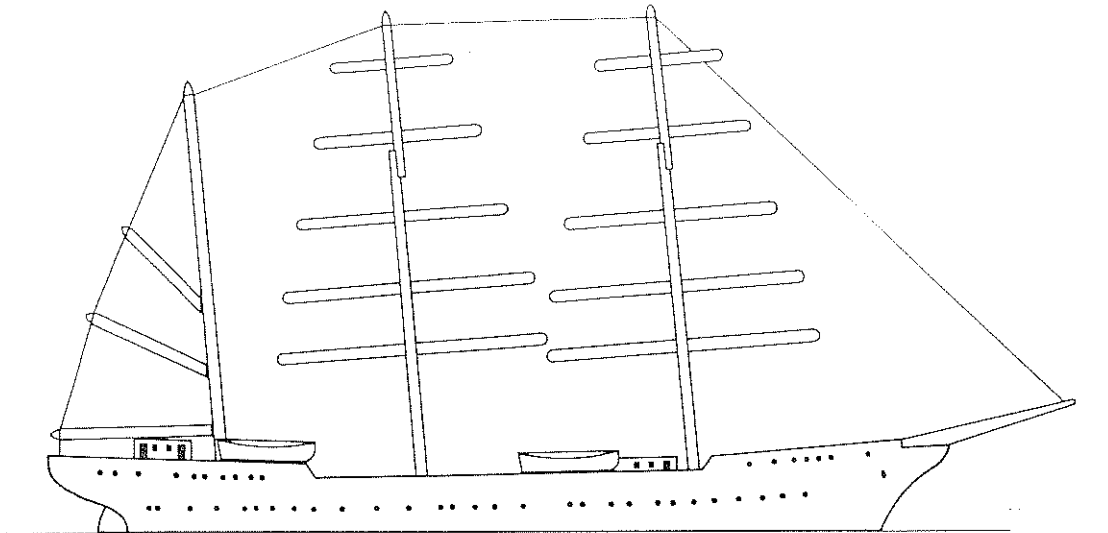
einmal freien Lauf lassen. Wir können schnitzen, beizen, anstreichen oder uns etwas ganz Originelles einfallen lassen. Auf den nachfolgenden Bildern sehen wir einige Beispiele.

Nachdem nun auch der Ständer fertig ist: Herzlichen Glückwunsch zum ersten selbstgebauten Buddelschiff! (Abb. 50)

50. Die Fäden wurden am Bugsprit festgeklebt und unterhalb desselben abgetrennt. Die Flasche wurde verschlossen, mit einem Zierknoten geschmückt und auf einen Holzständer gesetzt.

Bauskizze

Anfertigen des Schiffsrumpfes

Für die Herstellung des Rumpfes benötigen wir an

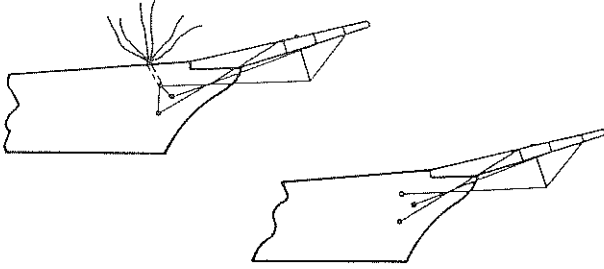
Material:

- eine vierkantige Holzleiste mit den Maßen
12 mm × 12 mm und 130 mm Länge
- 3-mm-Rundholz, 35 mm Länge
- Weißleim oder anderen Klebstoff
- eine Stecknadel
- Ölfarbe (gelb)

Werkzeug:

- Schraubstock
- Messer
- Raspel
- Feile (halbrund)
- Spiralbohrer (3 mm und 0,8 mm;
oder Nähnadel oder kleinen Drillbohrer)
- Bleistift
- Stechbeitel (max. 5 mm Breite)
- Schleif- oder Schmirgelpapier (Körnung 100 und 200)
- kleine Pinsel

Mit dem letzten Fadenpaar verfahren wir genauso, nur daß wir jetzt die untere Bohrung nutzen. Alle Fäden befinden sich somit an Oberdeck, werden straff gehalten und danach an Deck mit einem Tropfen Klebstoff (oder mit klarem Nagellack) verklebt (Abb. 14).

14. Auftakeln des Bugspriets

Die Takelung entspricht nicht ganz der wirklichen *Gorch Fock*, aber wir müssen etwas Platz gewinnen, um später in der Flasche am Bugspriet arbeiten zu können.

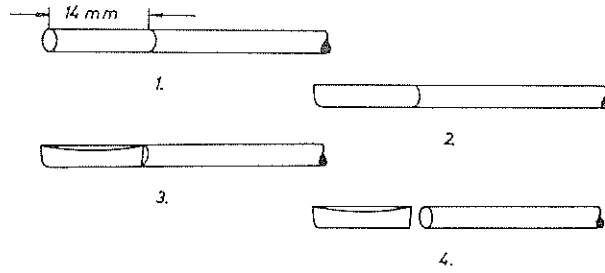
Als nächstes fertigen wir die Beiboote und Deckshäuser an. Hierzu benötigen wir an

□ Material:

- 3-mm-Rundholz
- 3-mm-Vierkanteiste
- Ölfarbe (weiß, schwarz, ocker, braun)
- Klebstoff oder Weißleim

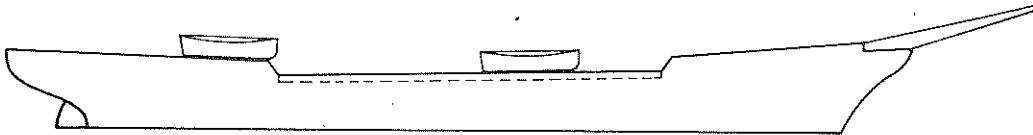
- Werkzeug:
Messer
Feile
Schleifpapier
kleiner Pinsel

Zuerst beginnen wir mit den Beibooten. Die *Gorch Fock* hat deren vier: zwei Kutter und je ein V-Boot und eine Pinaß. So genau können wir aber nicht arbeiten.

15. Anfertigen der Beiboote.

Um diese unterschiedlichen Bootstypen darstellen zu können, ist unser Modell zu klein. Wir vereinfachen also und zeichnen an unserem 3-mm-Rundholz jeweils am Ende ein Stück von 14 mm Länge an. Mit Hilfe der Feile, des Messers und des Schleifpapiers arbeiten wir die vier Boote heraus (Abb. 15). Nachdem die Boote mit dem Messer vom Rundholz getrennt worden sind, werden sie mit Weißleim auf den Rumpf aufgeklebt (Abb. 16).

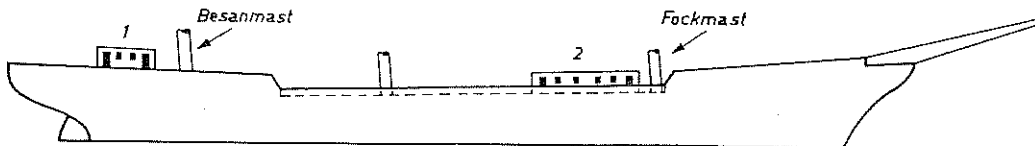
16. Rumpf mit Beiboote.

Wenden wir uns den Deckshäusern zu. Wir fertigen zwei an, wobei das eine hinter dem Fock- und das zweite hinter dem Besanmast aufgestellt wird (Abb. 17); bis dahin hat es aber noch eine Weile Zeit.

Wir schneiden von der Vierkanteiste jeweils ein Stück von 8 mm und 15 mm Länge ab. Die Stücke werden entglatet und an den Seiten weiß und oben braun gepönt.

Abschließend werden noch die Schotten und Bullaugen in braun angezeichnet (Abb. 18). Damit sind die Deckshäuser fertig, die wir vorerst beiseite legen.

Arbeiten wir nun am Rumpf weiter. Als nächstes erhalten Oberdeck und Beiboote ihren Anstrich. Also einen kleinen Pinsel und die Farben weiß und ocker bereistellen und beginnen.

17. Rumpf mit Deckshäusern.

Zuerst die Beiboote. Diese werden weiß gepönt und, wenn diese Farbe getrocknet ist, oben ockerfarben angestrichen. Auch das gesamte Oberdeck wird jetzt mit einem dünnen Ocker-Farbanstrich versehen.

Hinweis: Nicht zuviel Farbe verwenden, denn die Bohrungen für die Tampenführung werden noch benötigt und müssen frei bleiben.

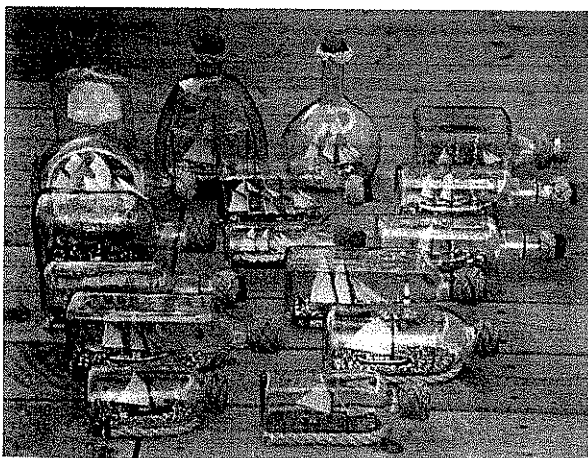
18. Deckshäuser.

Här ett fint jobb av en kille som gått i Göstas kurs Stig Ravelius ett namn att lägga på minnet.

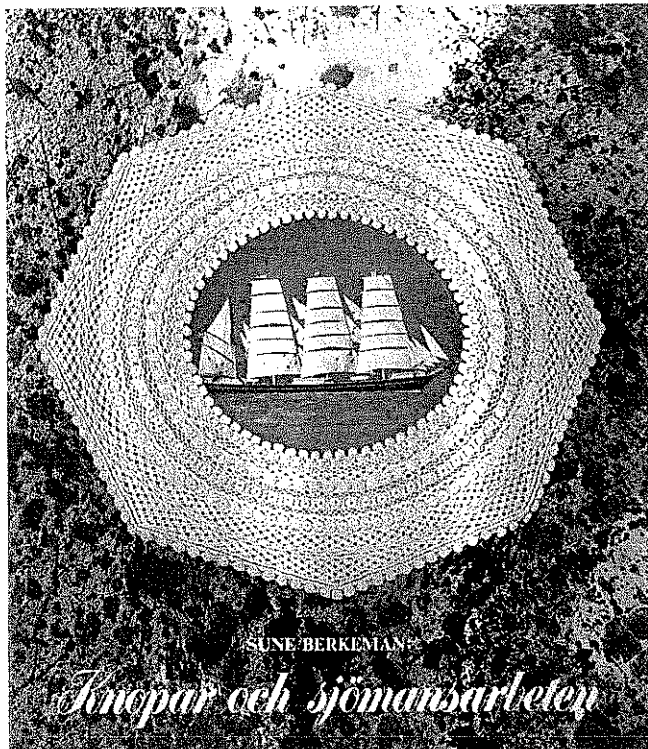
Flaskskepps- bygge

Teknik, material
verktyg, ritningar

Gösta Backlund
Allt om Hobbys förlag

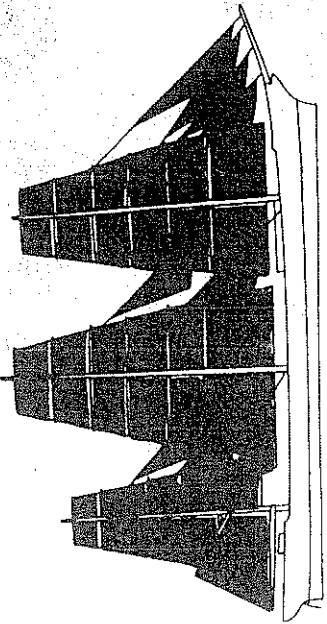
Göstas bok, här ovan, tycker jag är ett måste för alla flaskbyggare. Instrukтив och bra på alla sätt. Alla mått och ritningar stämmer också med våra flaskor.

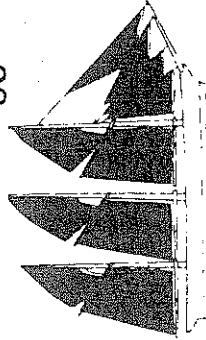
SUNE BERKEMAN

Knoppar och sjömansarbeten

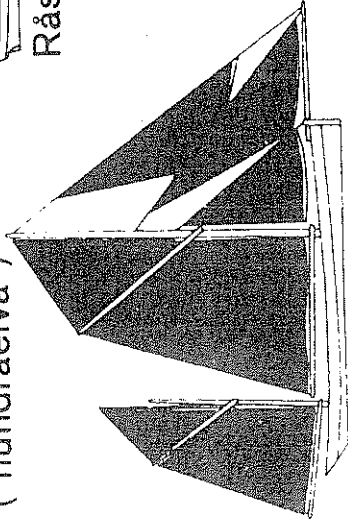
Också en värdefull bok som jag hoppas går att få tag på trots några år sen den gavs ut.

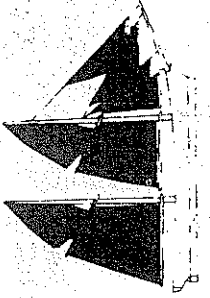
Fullriggare

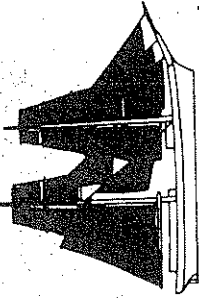
Tremastad slätskonare
("hundraelva")

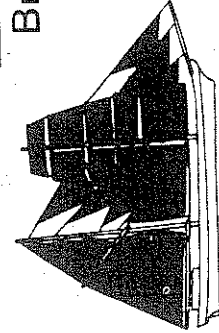
Galeas

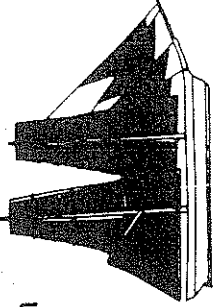
Skonare

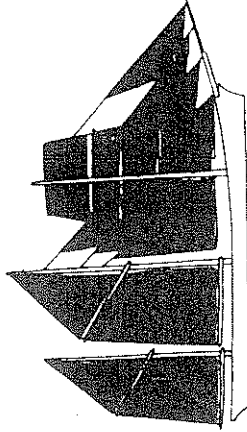
Brigantin

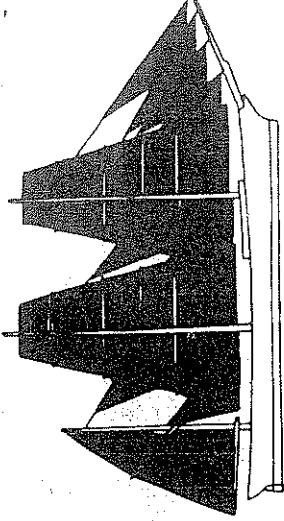
Råsegelkonare

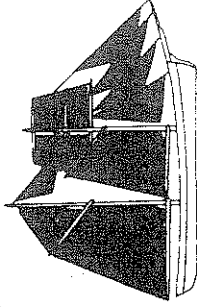
Brigg

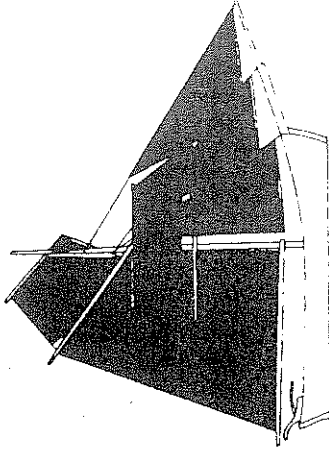
Skonertskepp

Bark

Topsegelkonare

Jakt

En handfull
tvåmastade skepp
tagna från en skakig
hand i fotostatkamera

RL

En skön sommar önskas alla flaskskeppare
o. så ses vi i höst med många nya skepp i flaskor.
Vi har ju ett 10-årsjubileum framför oss som
måste göras något extra av

RL